

موقعیت و تحلیل بیمه سالمندان در چین

مترجم: عارفه دانش دوست

- کارشناس ارشد اقتصاد بهداشت

مکیده

با ورود به زمان سالمندی، پگونگی اطمینان دادن به افراد سالمند در مورد اینکه سال‌های باقی‌مانده عمرشان را در آسایش سپری خواهند کرد، به دغدغه بزرگی برای جامعه تبدیل شده است. بیمه سالمندی برای افراد کهنسال، هزینه‌های درمانی آنها و محافظت در برابر صدمات احتمالی، اهداف مورد نظر در این بحث را تشکیل می‌دهد. این اهداف می‌توانند کمبودهای تأمین اجتماعی را جبران کنند. تحلیل شرایط بازار بیمه چین و کاستی‌های آن و راه‌حل‌های ارائه‌شده، از سه دیدگاه بررسی می‌شود: ترمیمات مالیاتی، طرازی یک بیمه جامع و خدمات موقوفه.

واژگان کلیدی: سالمندی، بیمه سالمندان، تأمین اجتماعی، خدمات مستمری

مقدمه

از آنکه ثروتمند شوند به سنین پیری می‌رسند» و موقوفات اجتماعی و تأمین اجتماعی بیشتر مدنظر قرار می‌گیرد، بنابراین لازم است شرکت‌های بیمه تجاری بیشتر به بازار افراد سالمند توجه داشته و به صورت فعال محصولات بیمه خود در ارتباط با افراد سالمند را توسعه دهند. محصولات بیمه سالمندان در تمامی دنیا ارائه می‌شود و درآمدها به سرعت افزایش می‌یابد. براساس آمار، آلمان ۱/۳ میلیون نفر سالمند بیمه‌شده دارد و بالغ بر $\frac{2}{3}$ بیمه‌های درمان

مسئله سالمندی در چین در حال تبدیل شدن به مشکلی جدی است. «اعلامیه رسمی جمهوری خلق چین در برنامه توسعه ملی اقتصادی و اجتماعی در سال ۲۰۰۰» اعلام کرد تا پایان سال ۲۰۰۸، جمعیت ۶۰ سال و بالاتر در چین بالغ بر ۱۵۹/۸۹ میلیون نفر خواهد بود، یعنی حدود ۱۲٪ جمعیت چین و جمعیت ۶۵ سال و بالاتر، ۸/۳ کل جمعیت را دربرمی‌گیرد. چین کشوری است که در آن «افراد پیش

استفاده از بیمه حوادث سالمندان می‌تواند ثبات و هماهنگی اجتماعی را افزایش دهد.

۱. شرایط بیمه سالمندان در چین

بیمه سالمندی در چین، دیر شروع به کار کرده و مدت زمان پرداخت حق بیمه در آن کوتاه است. به عنوان پرجمعیت‌ترین کشور دنیا و همچنین دارای بیشترین جمعیت کهنسال در دنیا، شانگهای در سال ۲۰۰۲ اولین بیمه سالمندی به نام بیمه حوادث «یانگ آن گارانتی»^۱ را تأسیس کرد. یانگ آن گارانتی به افراد در سنین ۵۰ تا ۷۵ سال خدمات ارائه می‌کرد. این اولین محصول بیمه برای شهروندان مسن چین بود و اساساً سالمندان را از صدمات ناشی از حوادث و هزینه‌های درمانی محافظت می‌کرد. در اکتبر همان سال، شرکت بیمه زندگی زینهووا^۲، بیمه «زندگی اعجاب انگیز» را ارائه نمود و برای اولین بار محدودده سن افراد بیمه‌شده را به محدوده ۸۰ سال ارتقا داد و از مرزهای ممنوعه بیمه پیشین گذشت. در ماه می سال ۲۰۰۳، شرکت بیمه ای.آی.جی^۳ بیمه زندگی «ضمانت آرامش خاطر»^۴ را ارائه کرد و به ۸۰ سال رساند.

تا اواخر سال ۲۰۰۷، ۱۲۰ مؤسسه بیمه‌ای شامل ۵۹ شرکت چینی و ۴۳ شرکت سینو-فارین^۵ و ۲۲ شرکت بیمه که بیمه سالمندی را ارائه می‌کردند، در چین شروع به کار کردند. تا پایان ۲۰۰۷، میزان محصولات بیمه سالمندی در چین به ۶۲ محصول رسید و سهم کلی بیمه سالمندان از بیمه‌های اشخاص ۱۱/۱٪ بود (جدول ۱).

با شتاب گرفتن روند سالمندی در چین، جمعیت سالمند به سرعت افزایش می‌یابد، به طوری که در پایان سال ۲۰۰۷، جمعیت سالمند در شانگهای که دارای بیشترین جمعیت کهنسال است، به ۲/۸۶۸۳ میلیون نفر رسید، که بالغ بر ۲۰/۸٪ از کل جمعیت شهری بود. تقاضا برای بیمه

بلندمدت در آمریکا، حق بیمه متغیر و طراحی انعطاف‌پذیر دارد و باب طبع سالمندان آمریکایی است و ۲۵٪ سهم بازار بیمه عمر ایالات متحده آمریکا را تشکیل می‌دهد.

ریسک اصلی که افراد سالمند با آن روبرو هستند، ریسک مالی ناشی از زمان حیات به تأخیر افتاده و هزینه‌های درمانی و مراقبت پرستاری ناشی از بیماری‌هاست. بیمه سالمندی، گروه سنی بالاتر از ۵۰ سال را شامل می‌شود و زمانی که حوادث معین با شرایط معین توسط بیمه‌گر ذکر می‌شود، بیمه‌گر حق بیمه را طبق قرارداد به ذی‌نفع می‌پردازد. این قرارداد دارای خصوصیات زیادی است، مانند بازار گسترده و ضمانت کافی. توسعه مناسب و

۱. Yong An-Guarantez

۲. Xinhua

۳. American Insurance Group (AIG)

۴. Peace of Mind Guarantee

۵. Sino-foreign: به شرکت‌هایی گفته می‌شود که نیروی کار، حقوق ملی و ساختمان آن متعلق به چین است و باید چینی باشد اما تکنولوژی‌های ضروری و ماشین‌آلات ضروری آن خارجی است و حقوق آن متعلق به طرف خارجی است.

جدول ۱. میزان شرکت‌ها و محصولات بیمه حوادث در چین (بر حسب درصد)

میزان شرکت‌های بیمه	میزان شرکت‌های ارائه‌کننده بیمه سالمندان	نرخ
۱۲۰	۲۲	۱۸/۳۳
محصولات بیمه اشخاص	محصولات بیمه سالمندان	نرخ
۵۵۹	۶۲	۱۱/۱۱

پیشین انس دارند و همچنین مشکلات در رابطه با خدمات پس از مرگ فرد سالمند. در واقع بیمه سالمندان به اندازه کافی در چین مورد توجه قرار نگرفته است.

۲-۲. عوامل اجتماعی و فرهنگی

عقاید سنتی چینی‌ها بر این مبنی است که افراد همان‌طور که برای پرورش کودکانشان تلاش می‌کنند، باید در سنین پیری از حمایت و مراقبت نسل بعدی خود برخوردار باشند و به لحاظ سنتی میان آنها متداول نیست که از بیمه برای حفاظت از زندگی کهنسالان استفاده کنند. بنابراین، بیمه سالمندی تا حدود زیادی با مسائل مربوط به ارتقای سنن اجتماعی و مقاومت فرهنگی در برابر خرید بیمه سالمندی برای افراد مسن روبرو خواهد بود. دیگران ممکن است این‌گونه به این طرح نگاه کنند که این شانه خالی کردن بچه‌ها از حق والدین نسبت به اولاد است. به‌علاوه، از نقطه نظر فرهنگ چند هزار ساله چین، مردم اغلب از مواجهه با مرگ، بیماری، ناتوانی و سایر حوادث بیمه آگراه داشته و در برابر آنها مقاومت می‌کنند. بنابراین، بیشتر تمایل دارند مستمري سالانه در طول عمر را که زندگی شادی برای آنها تضمین می‌کند، به خرید بیمه حوادث ترجیح دهند.

علاوه بر این، به‌علت توسعه سریع صنعت بیمه چین، برخی نهادها سعی در فریب مشتریان خود دارند؛ برخی شرکت‌های بیمه فردی قراردادهای ناعادلانه‌ای منعقد می‌کنند که منجر به شرایط پرداخت سخت برای مشتریان شده و همچنین باعث می‌شود مردم دیدگاه خصمانه‌ای نسبت به بیمه پیدا کنند.

سالمندی بسیار زیاد است، اما تعداد شرکت‌های ارائه‌کننده بیمه سالمندی نسبتاً کم و سهم آنها اندک است.

محصولات بیمه سالمندی در چین ساختار ساده‌ای دارد. بیمه سالمندی در چین به‌صورت بیمه حوادث است، طراحی بیمه‌نامه‌های آنها ساده است، طبق قانون فقط شامل موارد اصلی است و سن فرد بیمه‌شده محدود است. محدوده بیمه برای تحت پوشش قراردادن شخص مشخص است و رقابت در بازار وجود ندارد. معمول‌ترین بیمه‌های حوادث سالمندی شامل شکستگی‌ها، سوختگی و یارانه بستری در بیمارستان است.

چرا در برابر پتانسیل عظیمی که در بازار بیمه سالمندان موجود است، شرکت‌های بیمه این چنین کند به پیش می‌روند؟ تحلیل حاضر در مورد بیمه ملی سالمندان، دلیل این امر را توضیح می‌دهد.

۲. بررسی علت موانع موجود بر سر راه توسعه بیمه سالمندان در چین

۲-۱. عوامل روانی

از آنجایی که چین بسیار سریع وارد روند سالمندی شد و نشان داد که میل به سریع سالمند شدن دارد، مردم غالباً درک درستی از پدیده سالمندی و اینکه این پدیده چه مسائلی به دنبال دارد و چگونه می‌توان آن را حل کرد، ندارند. همچنین مردم چین برای این امور آمادگی و تجربه کافی ندارند. این مسئله در بسیاری از جوانب خودنمایی می‌کند، مانند مسائل مربوط به مراقبت از سالمندان در سال‌های باقی‌مانده از زندگی آنها، مسائل مربوط به مراقبت اجتماعی از جمعیت کهنسال، خانواده‌های متمرکز که با مستمري‌های

۲-۳. عوامل کنترل ریسک

افراد مسن توان فیزیکی پایینی دارند و عملکردهای بخش‌های مختلف بدن آنها رو به افول است. آنها غالباً در گروه بیماران، افراد در معرض ریسک مرگ و سایر حوادث هستند؛ یک حادثه معمولی ممکن است به آنها صدمات جدی وارد کند. بنابراین، در بیمه سالمندان میزان ریسک بسیار بالاست. بسیاری از شرکت‌های بیمه مدت زمان زیادی نیست که تأسیس شده‌اند و میزان فناوری اکچوئری و انباشت داده‌های تجربی‌شان به اندازه کافی نیست، بنابراین جسارت پرداختن به بیمه سالمندان را ندارند. حتی اگر این کار را انجام دهند، با در نظر گرفتن منافع و ریسکی که آنها را تهدید می‌کند، این شرکت‌ها باید میزان حق بیمه را برای جلوگیری از ضرر، افزایش دهند. چنانچه هزینه‌های بیمه خیلی بالا نباشد، باید شرایط پوشش بیمه را سخت‌تر کرد. به عبارت دیگر با وجود حق بیمه بالا، برای اکثر افراد سالمند پذیرش این شرایط سخت بوده و این امر منجر به کاهش تقاضای بازار برای بیمه سالمندان می‌گردد و توسعه این بیمه را با مشکل مواجه می‌کند.

علاوه بر آنچه گفته شد، صنعت بیمه چین کانال‌های سرمایه‌گذاری محدودی دارد. در سال ۲۰۰۵ سرمایه بیمه در بازار سهام سرمایه‌گذاری شد. در سال ۲۰۰۶، این

سرمایه بیمه‌ای با نسبت ۵۳/۱۴٪ و ۵/۲۲٪ از طریق اوراق قرضه و سهام، اجازه تأمین گرفت. اما درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری همچنان پائین است و بدون بیمه تکمیلی، شرکت‌های بیمه تمایل به پذیرفتن این ریسک را نخواهند داشت. نمودار ۱ دارایی‌های شرکت‌های بیمه زندگی ایالات متحده آمریکا را به شکل اوراق قرضه و سهام، طی سال‌های ۱۹۷۵ تا ۲۰۰۷ نشان می‌دهد. در یک کلام می‌توان گفت چه در زمینه کنترل ریسک و چه در راه دستیابی به رشد پایدار در درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری، چین با سایر کشورهای دنیا فاصله زیادی دارد.

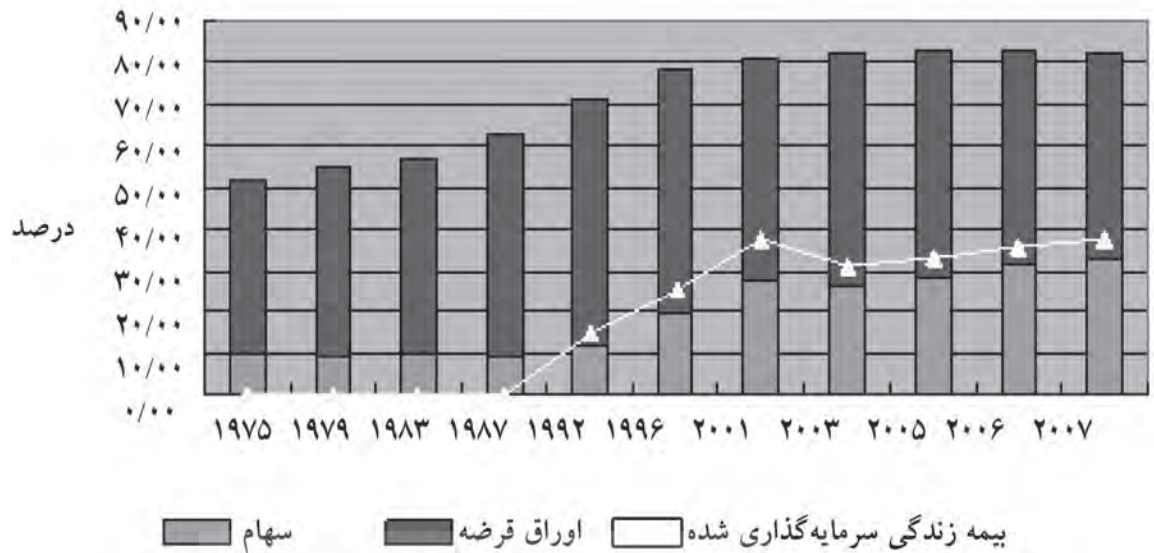
۳. توصیه‌هایی برای توسعه بیمه سالمندان در چین

۳-۱. ایجاد ترجیحات مالیاتی، بسط کانال‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه و افزایش دادن

رقابت در میان شرکت‌های بیمه

بیمه سالمندان در سایر نقاط دنیا، عموماً براساس بیمه‌نامه‌ها با مشوق‌های مالیاتی توسعه یافته است. بیمه سالمندان در چین برای افراد بالای ۵۰ سال با ریسک زیادی از جهت مشکلات پرداخت مواجه است. علاوه بر شرکت‌های بیمه که باید تجربه و فناوری خود را ارتقا دهند، لازم است دولت از بیمه‌نامه‌های با مشوق مالیاتی به‌منظور تشویق و هدایت شرکت‌های بیمه به حضور فعال

نمودار ۱. نسبت سهام، اوراق قرضه و بیمه زندگی سرمایه‌گذاری شده از دارایی‌های شرکت بیمه زندگی ایالات متحده آمریکا از سال ۱۹۷۵ تا ۲۰۰۷

۲-۳. ترکیب بیمه خاص و بیمه جامع

در جامعه مدرن، جابه‌جایی جمعیت و مهاجرت افزایش یافته و تغییر مداوم شغل، ساختار خانواده را تغییر داده است. با افزایش استانداردهای زندگی، لازم است نسل جدید و قدیم، از فضاهای مستقل و آزادی بیشتری بهره‌مند شوند و جدا از هم زندگی کنند (خانواده‌های کوچک عموماً مورد قبول‌اند). فرزندان که به سن بلوغ رسیده‌اند تمایل دارند به تنهایی زندگی کنند. این پدیده مخصوصاً در شهرها معمول است. خانواده‌های جدید در مقایسه با خانواده‌های سنتی که افراد مسن و فرزندان با هم زندگی می‌کردند، به میزان بیشتری با ریسک مرگ و حادثه مواجه هستند. وقتی افراد پیر با صدمات کوچک مواجه می‌شوند، اغلب نیاز دارند که دیگران برای مدتی از آنها مراقبت کنند. مراقبت توسط فرزندان انتخاب منطقی نیست. مراقبت‌های صرفاً تخصصی انتخاب خوبی است، اما هزینه‌های مراقبت کم نیست. بنابراین، می‌توانیم این نیاز را با استفاده از بیمه در برابر هزینه مراقبت کوتاه‌مدت، برآورده کنیم. با این بیمه، نگرانی فرزندان از بابت والدین مسن کاهش یافته و حاصل آن ارتقای صنعت مراقبت از افراد کهنسال است.

در بازار استفاده‌کننده این وضعیت می‌تواند محرک تازه‌ای برای توسعه صنعت بیمه چین ایجاد کند و همچنین با کاستن فشار بر سالمندان، سیستم مستمری چند سطحی را تسهیل کند.

در ایالات متحده آمریکا و انگلستان، طی سال‌هایتمادی میزان پرداخت بیمه فردی برای مسکن و سایر دارایی‌ها، نسبتاً بالا بود. این میزان گاه به ۱۲۰٪ یا بیشتر می‌رسید. اما شرکت‌های بیمه این مشکل را با افزایش حق‌بیمه خود حل نکردند، بلکه برای جبران ضرر از بازدهی بالاتر سرمایه سود جستند. در چین هنوز ساختار غیرمنطقی، کارایی پایین و عدم کارایی در استفاده از سرمایه وجود دارد. می‌توان به تجربه آمریکا رجوع نمود و بیمه زندگی سنتی را به گونه‌ای بنا نهاد که سرمایه بیمه در جاهای مختلف و با روش‌های گوناگون سرمایه‌گذاری شود و همچنین کانال‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه بیمه را بسط داد و نرخ بازگشت سرمایه را با استفاده از چهارچوب کنترل افزایش داد. به این ترتیب حاشیه سود شرکت‌های بیمه افزایش یافته و رقابت در میان این شرکت‌ها بیشتر می‌شود.

کرد. برای موفقیت بیمه سالمندان، لازم است شرکت‌های بیمه چینی با شرکت‌های بیمه اتکایی خارجی که در زمینه بیمه سالمندان دارای تجربیات زیادی هستند، همکاری داشته باشند.

۴-۳. استفاده از اشکال گوناگون و ترکیب بیمه سالمندان با خدمات مستمری

در مناطق روستایی، بیمه حوادث سالمندان می‌تواند به میزان زیادی به جبران هزینه‌های ناشی از بیماری‌های جدی کمک کند و هزینه‌های مراقبت پرستاری و پزشکی ناشی از حوادث معمول را به‌طور کامل ضمانت کند. می‌توان از بیمه سالمندی به‌منظور محافظت کامل استفاده کرد. افراد حق بیمه خود را می‌پردازند و شرکت‌های بیمه بعد از وقوع حادثه، پرداخت بابت آن را انجام می‌دهند. به‌این‌ترتیب، نه تنها بار مالی دولت کاهش می‌یابد، بلکه صنعت بیمه چین نیز توسعه می‌یابد. در مناطق شهری، می‌توان بیمه سالمندان را با خدمات اجتماعی ترکیب کرد که با این کار، هم به‌طور کامل پرداخت هزینه‌های بیمه تضمین می‌شود و هم عملکرد خدمات بیمه عمر و پس‌انداز در جامعه انجام می‌شود. از سال جاری، شانگهای به تمام مؤسسات مالی و موقوفی اجازه می‌دهد بیمه حادثه سالمندان را در تمام شهر خریداری کنند. این کار نه تنها ریسکی که این مؤسسات با آن مواجه هستند را کاهش می‌دهد، بلکه هماهنگی و همکاری داده‌ها میان شرکت‌های بیمه موقوفات و دارایی انگیزه خدمات مالی را افزایش می‌دهد. به‌علاوه، افزایش حمایت اجتماعی اثرات قابل توجهی بر بهبود آگاهی از بیمه سالمندی و بهبود پوشش بیمه دارد.

منبع:

Hua, D, Fan, Y & Li, J 2010, 'The situation and analysis of the insurance for old people in China', *International Journal of Business and Management*, vol.5, no.1, pp.74-7.

ریسک بالا و نرخ بالا باعث می‌شود بیمه‌گران در اجرای بیمه سالمندان اکراه داشته باشند و افراد پیر نیز تمایل به بیمه شدن نداشته باشند. قرارداد بیمه سالمندان به‌عنوان بخشی از بیمه جامع می‌تواند راه‌حل خوبی برای این مشکلات باشد. قرارداد بیمه سالمندان به‌صورت بخشی از بیمه حادثه و سلامت با سایر اعضای جوان‌تر خانواده یا ترکیب بیمه سالمندان با بیمه مسئولیت دارایی خانوار، می‌تواند اثر خوبی بر کاهش ریسک و افزایش جذابیت این نوع بیمه داشته باشد. در سال ۲۰۰۲ بیمه زندگی زینهووا ترکیبی جدید برای خانواده‌های مدرن معرفی کرد: «برنامه مشروح محافظت از خانواده»؛ این برنامه برای سه نسل از خانواده و به‌منظور حل مشکلات مربوط به سلامت، آموزش، مستمری و سایر محصولات بیمه‌ای سبب افزایش در مقادیر گیت‌وی^۱، سان‌شاین^۲ و مازاد جیکینگ^۳ گردید و سن افراد بیمه‌شده به ۸۰ سال افزایش یافت. این نوع بیمه میزان ریسک در بیمه انفرادی سالمندان را کاهش داد. محصول این بیمه ارائه خدمات به خانواده‌های چینی در تمام مراحل و در همه جا بود و می‌توان آن را پیشرفتی در صنعت بیمه چین تلقی کرد.

۳-۳. به‌کارگیری بیمه اتکایی به‌منظور کاهش

ریسک بیمه سالمندان

لازم است شرکت‌های بیمه ریسک را پخش و منتقل کنند و بیمه اتکایی می‌تواند ریسک شرکت بیمه اولیه را به شکلی بهینه پخش کند. بیمه اتفاقات فاجعه‌آمیز به‌صورت گسترده در اجتماع استفاده می‌شود. شرکت‌های بیمه می‌توانند به میزان بیشتر از آنچه که به‌صورت استاندارد باید نگاه دارند از ریسک بیمه سالمندان را به شرکت‌های بیمه اتکایی منتقل سازند، به‌این‌ترتیب کنترل ریسک برای آنها آسان‌تر است و می‌توانند به توسعه بازار بیمه پردازند. بیمه اتکایی عمومی کلگونه^۴ در سال ۲۰۰۳ در پکن نسخه چینی بیمه زندگی را با هدف بازار بیمه سالمندان چین ارائه

1. Gateway
2. Sunshine
3. Jiqing Surplus
4. Cologne